

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
для підготовки до здачі заліку
з навчальної дисципліни
«ПРАКТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ У ЦИВІЛЬНОМУ
СУДОЧИНСТВІ (НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ АСПЕКТ)»
для студентів денної форми здобуття освіти
спеціальності К9 Правоохоронна діяльність
освітньо-професійної програми Правоохоронна діяльність
на третій семестр 2025-2026 н. р.

ТЕМА 1. Позов у цивільному процесі

Поняття, завдання, стадії цивільного судочинства. Сутність цивільного судочинства. Зміст завдань цивільного судочинства. Стадії цивільного судочинства. Види проваджень в цивільному судочинстві.

Процесуально-правовий статус сторін у цивільному процесі. Поняття сторін у цивільному процесі. Процесуальні права та обов'язки сторін. Процесуальна співучасть. Неналежний відповідач і порядок його заміни. Залучення співвідповідачів. Процесуальне правонаступництво.

Представництво у цивільному процесі. Поняття та ознаки представництва у цивільному процесі. Види представництва у цивільному судочинстві. Процесуальне становище та повноваження представника у цивільному процесі: обсяг та оформлення.

Інші учасники судового процесу. Цивільно-процесуальний статус помічника судді, секретаря судового засідання, судового розпорядника. Цивільно-процесуальний статус свідка. Цивільно-процесуальний статус експерта та експерта з питань права. Цивільно-процесуальний статус перекладача. Цивільно-процесуальний статус спеціаліста.

Поняття позову та його елементи. Види позовів. Право на позов і право на пред'явлення позову. Об'єднання та роз'єднання позовів: поняття, підстави, правові наслідки.

ТЕМА 2. Судовий розгляд цивільних справ у суді першої інстанції

Процесуальний порядок судового розгляду. Завдання та строки розгляду справи по суті. Відкриття розгляду справи по суті. З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Судові дебати та ухвалення рішення. Фіксування судового процесу. Зміна позову. Відмова від позову і визнання позову. Мирова угода сторін. Підстави та види забезпечення позову. Зустрічне забезпечення.

Фіксування судового процесу.

Відкладення розгляду справи та перерва в її розгляді. Зупинення провадження по справі. Закриття провадження у справі. Залишення позову без розгляду.

ТЕМА 3. Рішення суду першої інстанції

Поняття та види рішень суду. Вимоги, яким повинно відповідати судове рішення. Зміст судового рішення. Проголошення судового рішення. Усунення недоліків рішення судом, який його ухвалив. Набрання рішенням суду законної сили.

ТЕМА 4. Наказне провадження

Сутність наказного провадження. Вимоги, за якими може бути видано судовий наказ. Порушення наказного провадження. Порядок розгляду заяв про видачу судового наказу. Зміст судового наказу. Скасування судового наказу. Набрання судовим наказом законної сили та видача його стягувачеві.

ТЕМА 5. Окреме провадження

Сутність окремого провадження. Загальна характеристика окремого провадження, його особливості. Справи про зміну правового статусу фізичної особи та встановлення фактів, що мають юридичне значення (визнання фізичної особи обмежено дієздатною чи недієздатною; надання неповнолітній особі повної цивільної дієздатності; визнання фізичної особи безвісно відсутньою або оголошення її померлою; усиновлення; встановлення фактів, що мають юридичне значення). Справи про визнання або відновлення неоспорюваних суб'єктивних прав (відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі; передача безхазяйної нерухомої речі в комунальну власність; визнання спадщини відумерлою). Справи про застосування встановлених законом заходів щодо захисту прав та законних інтересів (надання особі психіатричної допомоги в примусовому порядку; справи про обов'язкову госпіталізацію до протитуберкульозного закладу; справи про розкриття банками інформації, яка містить банківську таємницю щодо юридичних та фізичних осіб; справи про видачу і продовження обмежувального припису).

ТЕМА 6. Апеляційне провадження

Поняття та сутність апеляційного провадження. Суди апеляційної інстанції.

Право апеляційного оскарження: суб'єкти та особливості реалізації. Об'єкти апеляційного оскарження. Строки апеляційного оскарження. Форма і зміст апеляційної скарги. Порядок подання та прийняття апеляційної скарги до розгляду.

Відкриття апеляційного провадження. Залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги. Підстави для відмови у відкритті апеляційного провадження. Відзив на апеляційну скаргу, приєднання до апеляційної скарги, доповнення, зміна апеляційної скарги або відкликання її або відмова від неї.

Апеляційний розгляд. Підготовка розгляду справи апеляційним судом. Межі та порядок розгляду справи апеляційним судом. Порядок розгляду апеляційної скарги, що надійшла до суду апеляційної інстанції після закінчення апеляційного розгляду справи.

Повноваження суду апеляційної інстанції. Ухвала та постанова суду апеляційної інстанції, їх зміст. Окрема ухвала апеляційного суду. Законна сила постанови і ухвали суду апеляційної інстанції.

ТЕМА 7. Провадження в касаційній інстанції

Поняття та сутність касаційного провадження. Право та строк касаційного оскарження. Порядок подання, форма та зміст касаційної скарги.

Відкриття касаційного провадження у справі. Залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги. Підстави для відмови у відкритті касаційного провадження у справі. Відзив на касаційну скаргу, приєднання до касаційної скарги, доповнення, зміна касаційної скарги або відкликання її та відмова від неї.

Касаційний розгляд. Підготовка справи до касаційного розгляду, попередній розгляд справи. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції. Попередній розгляд справи. Процесуальний порядок та строк розгляду справи судом касаційної інстанції. Підстави для передачі справи на розгляд та особливості розгляду справи палатою, об'єднано палатою або Великою Палатою Верховного Суду. Порядок розгляду касаційної скарги, що надійшла до суду касаційної інстанції після закінчення касаційного розгляду справи.

Повноваження суду касаційної інстанції. Порядок прийняття постанов судом касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції, її зміст. Окрема ухвала касаційного суду.

ТЕМА 8. Європейський суд з прав людини: загальні питання організації та діяльності

Правовий статус Європейського суду з прав людини. Порядок формування та склад Європейського суду з прав людини. Регламент Європейського суду з прав людини. Організаційна структура Європейського суду. Пленарні засідання Європейського Суду. Комітети та Секретаріат Суду. Повноваження Палат та Великої Палати Європейського Суду.

Компетенція Європейського суду з прав людини. Субсидіарний характер компетенції. Види компетенцій ЄСПЛ: часовий критерій компетенції Суду; територіальна юрисдикція та компетенція суду; предметний критерій юрисдикції Суду; компетенція за колом суб'єктів.

ТЕМА 9. Порядок звернення та процедура розгляду справ у Європейському суді з прав людини

Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини. Правила подання заяви до розгляду у Європейському суді з прав людини. Умови та порядок подання заяви до розгляду у Європейському суді з прав людини. Форма заяви. Терміни подачі заяви до Канцелярії Суду. Реєстрація заяви Канцелярією Суду.

Критерії прийнятності заяви до розгляду у Європейському суді з прав людини: юрисдикційні критерії прийнятності; процесуальні критерії прийнятності; матеріальні критерії прийнятності. Перспективи змін критеріїв прийнятності заяви до розгляду у ЄСПЛ.

Процедура розгляду справ у Європейському суді з прав людини. Стадії провадження: відкриття провадження у справі; провадження щодо прийнятності заяви до розгляду ЄСПЛ; розгляд справи по суті; прийняття рішення.

Особливі процедури розгляду справ у ЄСПЛ. Процедура дружнього врегулювання спору. «Невідкладний» розгляд заяви згідно з Правилами процедури Європейського суду з прав людини. Процедура прийняття пілотного рішення у справі.

Функції судді-доповідача. Повноваження судді, який засідає одноособово, комітету суддів, палати Суду. Розгляд конкретних справ та винесення рішення по суті справи як основна функція Палати Суду. Юрисдикція Великої Палати Суду.

**Керівник курсу,
к.ю.н., доц.**

Надія ПЕТЕЧЕЛ